

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

**2026-YIL / OKTABR /
10-SON, IV-QISM**

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, oktabr.
IV-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdikarimova Dinara Rustamxanovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Abdikarimova Dinara Rustamxanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

SOLIQ MA'MURCHILIGIGA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I BAZASINI KENGAYTIRISH YO'LLARI	14
Raxmonqulov Umidjon Rustam o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА, ИННОВАЦИОННОГО АКТИВНОСТИ В СФЕРЕ УСЛУГ	18
Насиров Дилшод Фарходович	
Жавохир Шамсиддинов	
TADBIRKORLIK FAOLIYATI ASOSIDA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	24
Yusufaliyev Olimjon Abduraxmonovich	
NAVOIY SHAHRIDAGI SANOAT KORXONALARIDAN CHIQUADIGAN ZAHARLI GAZLAR VA ULARNING INSON SALOMATLIGIGA TA'SIRI	29
E. E. Qobilov	
X. Q. Boymurodova	
TECHNICAL AND SECURITY BASIS OF DESIGNING FREE AND PAID WI-FI NETWORKS IN UNIVERSITY DORMITORIES	33
Parpiev Behruz	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARI: ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	41
Muxtarova Umidajon Ilxomovna	
АВТОМАТИЗАЦИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА И КОНТРОЛЯ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ	48
Мусаева Шоира Азимовна	
Агзамов Авазхон Талгатович	
SAMARQAND VILOYATIDA MAISHIY XIZMATLAR KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	55
Shadiyeva Gulnora Mardiyevna	
Sharipova Yulduz Ilxambek qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA KORXONALAR MOLIVAVIY-IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	61
Fayzullayev Jonibek Mambetsaliy o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA QONUNCHILIGINING TAKOMILLASHUVI VA UNING SUG'URTA MUKOFOTLARI TUSHUMI BARQARORLIGIGA TA'SIRI	66
Bekberganova Mohira Ravshonbekovna	
DAVLAT MOLIVAVIY NAZORATI VA AUDITIDA INTOSAI ISSAI STANDARTLARIGA MUVOFIQLIKNI BAHOLASH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI	70
A. M. Toshtemirov	
Sh. Sh. Akromov	
ELEKTRON HUKUMAT TIZIMIDA AXBOROT XAVFSIZLIGI MONITORINGINING MOSLASHUVCHAN KONFIGURATSIYA BLOKINI NAZORATLASH ALGORITMI	75
Gafurov Sharifjon	
KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH ORQALI AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING TO'LOVGA QOBILLIGINI TA'MINLASH MEKANIZMLARI	83
Askarov Ziyodulla Usmanaliyevich	

QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA IQTISODIYOTNING TARMOQ TUZILMASINI HISOBGA OLGAN HOLDA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	89
Atadjanov Kadambay Sapayevich	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI TRANSPORT KORXONALARIDA BOSHQARUV ORGANLARI JAVOBGARLIGINI IQTISODIY NATIJALAR BILAN BOG'LASH MEXANIZMLARI	95
Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
TIJORAT BANKLARINING QIMMATLI QOG'OZLAR PORTFELINI BOSHQARISHNING DOLZARB MASALALARI	103
Alimov Baxodir Muradjanovich	
O'ZBEKISTON HUDUDLARI IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLAR VA ULARNI QISQARTIRISH OMILLARI	109
Azimova Tamara Abrorovna	
FROM FORMAL COOPERATION TO EFFECTIVE ECONOMIC INTEGRATION: A FORMATIONIMPLEMENTATION-OUTCOME-ADJUSTMENT FRAMEWORK FOR CENTRAL ASIA	115
Rakhmonova Dildora Ergash kizi	
КОНЦЕПЦИЯ УПП И ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ УЗБЕКИСТАНА	123
Ойдин Давроновна Хамраку	
LOGISTIKA XIZMATLARINI TASHKIL ETISH TURLARI VA AFZALLIKLARI	127
Yoqubov Temurbek Alisher o'g'li	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLİYALASHTIRISHDAGI O'ZGARISHLAR TAHLILI	135
Ro'ziyeva Maftuna Yusufvna	
АНАЛИЗ СОСТОЯНИЯ РЕАЛИЗАЦИЯ ПРОДУКЦИИ В ПРЕДПРИЯТИИ.....	140
Усмонова Дилфуза Илкхомовна	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLİYAVIY XIZMATLAR KO'RSATUVCHI NOBANK TASHKILOTLAR FAOLIYATI VA STRATEGIK BOSHQARUV TIZIMINING TAHLILI	145
Galatov Abbas Alibekovich	
CAPITAL STRUCTURE DETERMINANTS AND FINANCIAL PERFORMANCE OF UZBEK GRAIN-PROCESSING ENTERPRISES: EVIDENCE FROM REPORTED PRAIS-WINSTEN REGRESSION RESULTS	152
Rukhsora Mardieva Istam qizi	
IQTISODIY XAVFSIZLIK VA INVESTITSİYALAR O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK: MUAMMO VA YECHIMLAR.....	157
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich	
Allayarov Shamsiddin Amanullayevich	
Qobulov Sharif Raximovich	
TURIZM TIZIMINI INTEGRATSIYALASH ORQALI TURISTIK XIZMATLARNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH (XORAZM VILOYATI MISOLIDA)	164
Komilov Dostonbek Ro'zimboy o'g'li	
THE ROLE OF NATIONAL HERITAGE ASSETS IN SHAPING UZBEKISTAN'S TOURISM IMAGE: SPATIAL CONCENTRATION, CAPACITY CONSTRAINTS AND CROSS-NATIONAL BENCHMARKING.....	171
Gofurjonova Musharrafxhon Shekhratjon kizi	
O'ZBEKISTONDA TURISTIK XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLARI	179
Maxmudova A.P.	
To'xtayeva L.B.	
TALAB ELASTIKLIGINING BIZNESDA NARX BELGILASHDAGI AHAMIYATI	185
Toxirova Maftuna Rovshanovna	
Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li	

ISHLAB CHIQARISH KORXONALARIDA INNOVATSION BOSHQARUVNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA XARAJATLARNI OPTIMALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Xasanova Mohina Sherzod qizi	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INTELLEKTUAL KAPITALNI BOSHQARISH VA UNING INNOVATSION FAOLIYATGA TA'SIRINI BAHOLASH	200
Ergashev Botirjon	

OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INTELLEKTUAL KAPITALNI BOSHQARISH VA UNING INNOVATSION FAOLIYATGA TA'SIRINI BAHOLASH

Ergashev Botirjon

Andijon davlat texnika instituti, Iqtisodiyot va boshqaruv fakulteti,

Menejment kafedrası assistenti

E-mail: 902179060aa@gmail.com

Annotatsiya. Maqolada oliy ta'lim muassasalarida intellektual kapitalni boshqarishning nazariy va tashkiliy-iqtisodiy asoslari hamda uning innovatsion faoliyatga ta'sirini baholash masalalari o'rganilgan. Inson, tashkiliy va munosabatlar kapitalining universitetlar faoliyatidagi o'rni, ilmiy salohiyatdan foydalanish, tadqiqot natijalarini tijoratlashtirish va ilmiy hamkorlikni rivojlantirish jarayonlari tahlil qilingan. Tadqiqotda tizimli va qiyosiy tahlil, ilmiy adabiyotlarni o'rganish hamda iqtisodiy-mantiqiy umumlashtirish metodlaridan foydalanilgan. Natijada intellektual kapitalni boshqarishning olti bosqichli modeli taklif etilib, uning innovatsion faoliyatni rivojlantirishdagi imkoniyatlari nazariy jihatdan asoslangan.

Kalit so'zlar: intellektual kapital, oliy ta'lim muassasalari, inson kapitali, tashkiliy kapital, munosabatlar kapitali, innovatsion faoliyat, ilmiy salohiyat, bilimlarni boshqarish.

Abstract. This article examines the theoretical, organizational, and economic foundations of intellectual capital management in higher education institutions and approaches to assessing its impact on innovation activities. The study analyzes the role of human, structural, and relational capital in university operations, as well as the processes of utilizing scientific potential, commercializing research outcomes, and developing scientific cooperation. The research employs systematic and comparative analysis, a review of scientific literature, and economic-logical generalization. Based on the theoretical analysis, a six-stage model for intellectual capital management is proposed, and its potential contribution to the development of innovation activities is theoretically substantiated.

Keywords: intellectual capital, higher education institutions, human capital, structural capital, relational capital, innovation activities, scientific potential, knowledge management.

Аннотация. В статье рассматриваются теоретические и организационно-экономические основы управления интеллектуальным капиталом в высших учебных заведениях, а также вопросы оценки его влияния на инновационную деятельность. Проанализированы роль человеческого, структурного и отношенияческого капитала в деятельности университетов, процессы использования научного потенциала, коммерциализации результатов исследований и развития научного сотрудничества. В исследовании использованы методы системного и сравнительного анализа, изучения научной литературы и экономико-логического обобщения. На основе теоретического анализа предложена шестиступенчатая модель управления интеллектуальным капиталом и теоретически обоснованы её возможности в развитии инновационной деятельности.

Ключевые слова: интеллектуальный капитал, высшие учебные заведения, человеческий капитал, структурный капитал, отношенияческий капитал, инновационная деятельность, научный потенциал, управление знаниями.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyotda bilim, ilmiy salohiyat va innovatsion g'oyalar tashkilotlarning raqobatbardoshligini belgilovchi muhim strategik resurslarga aylanmoqda. Oliy ta'lim muassasalari nafaqat malakali mutaxassislar tayyorlovchi ta'lim tashkilotlari, balki yangi bilimlar yaratuvchi, ilmiy tadqiqotlarni rivojlantiruvchi va innovatsion ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etuvchi institutsional subyektlar ham hisoblanadi.

Oliy ta'lim muassasalarining innovatsion rivojlanishi professor-o'qituvchilarning bilim va tajribasi, ilmiy maktablar, laboratoriyalar, axborot infratuzilmasi, patentlar, ilmiy nashrlar hamda sanoat korxonalari bilan hamkorlik kabi omillarga bog'liq. Ushbu resurslar o'zaro uyg'unlashgan holda intellektual kapitalni shakllantiradi. Uni samarali boshqarish mavjud bilimlarni aniqlash, saqlash, rivojlantirish, ulardan foydalanish va yangi bilimlar yaratish jarayonlarini tizimli tashkil etishni talab qiladi.

Iqtisodiy adabiyotlarda intellektual kapital tashkilotning moddiy aktivlar bilan to'liq ifodalanmaydigan, biroq qiymat yaratishga xizmat qiladigan bilimlari, ko'nikmalari, tashkiliy imkoniyatlari va munosabatlari bilan bog'liq resurslar majmuasi sifatida talqin qilinadi [3; 7; 8]. Oliy ta'lim muassasalarida bu kapital professor-o'qituvchilarning ilmiy salohiyati, ta'lim metodikalari, tadqiqot natijalari, tashkiliy bilimlar va tashqi hamkorlik aloqalarida namoyon bo'ladi.

Intellektual kapitalni boshqarishning dolzarbligi uning innovatsion faoliyatga ta'sirini aniqlash zarurati bilan ham belgilanadi. Yuqori ilmiy salohiyatning innovatsion natijalarga aylanishi samarali boshqaruv va tegishli tashkiliy-iqtisodiy sharoitlarga ham bog'liq. Ilmiy ishlanmalarni amaliyotga joriy etishda zamonaviy laboratoriyalar, moliyaviy qo'llab-quvvatlash, intellektual mulkni himoya qilish va sanoat bilan hamkorlik mexanizmlari muhim ahamiyatga ega.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimida ilm-fan, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish, ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish hamda raqamli ta'lim muhitini rivojlantirish sharoitida intellektual kapitalni boshqarish masalasi alohida ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqotning maqsadi oliy ta'lim muassasalarida intellektual kapitalni boshqarish mexanizmlarini o'rganish va uning innovatsion faoliyatga ta'sirini baholash bo'yicha ilmiy-uslubiy yondashuvlarni ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqotning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

- intellektual kapitalning iqtisodiy mazmuni va tarkibiy qismlarini o'rganish;
- oliy ta'lim muassasalarida intellektual kapitalni boshqarish xususiyatlarini aniqlash;
- intellektual kapital va innovatsion faoliyat o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilish;
- innovatsion natijadorlikni baholash mezonlari va ko'rsatkichlarini ishlab chiqish;
- intellektual kapitaldan samarali foydalanish bo'yicha amaliy takliflar ishlab chiqish.

Tadqiqot obyekti oliy ta'lim muassasalarida intellektual kapitalni shakllantirish va boshqarish jarayonlaridan iborat. Tadqiqot predmetini esa intellektual kapital tarkibiy qismlarining innovatsion faoliyat natijalariga ta'sirini ifodalovchi tashkiliy-iqtisodiy munosabatlar tashkil etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Intellektual kapital nazariyasi tashkilotlarning bilimga asoslangan resurslarini aniqlash va ularning qiymat yaratishdagi rolini tushuntirishga qaratilgan. Ushbu yo'nalishdagi tadqiqotlarda intellektual kapitalning tarkibi, boshqaruv usullari va tashkilot faoliyati natijalariga ta'siri turli nazariy yondashuvlar asosida o'rganilgan.

Thomas A. Stewart intellektual kapitalni tashkilot uchun qiymat yaratadigan bilimlar, axborot, tajriba va boshqa nomoddiy resurslar bilan bog'laydi [7]. Mazkur yondashuv professor-o'qituvchilarning bilimlari, ilmiy tajribasi va ta'lim metodikalarini universitetning strategik resurslari sifatida boshqarish zarurligini asoslaydi.

Leif Edvinsson va Michael S. Malone intellektual kapitalni inson kapitali hamda tarkibiy kapital orqali izohlaydi [3]. Inson kapitali xodimlarning bilimlari, malakasi va tajribasini ifodalasa, tarkibiy kapital bilimlardan foydalanishni ta'minlovchi tizimlar, jarayonlar, ma'lumotlar bazalari va tashkiliy infratuzilmani qamrab oladi. Ushbu yondashuv universitetlarda ilmiy salohiyatni laboratoriyalar, elektron kutubxonalar va boshqaruv tizimlari bilan uyg'unlashtirishning ahamiyatini ko'rsatadi.

Nick Bontis intellektual kapitalni inson kapitali, tarkibiy kapital va mijozlar kapitali o'rtasidagi munosabatlar asosida o'rgangan [1]. Ushbu yondashuvni oliy ta'lim muassasalariga tatbiq etishda tashqi munosabatlar kapitali tushunchasidan foydalanish maqsadga muvofiq. Mazkur kapital universitetning ish beruvchilar, ilmiy markazlar, xalqaro tashkilotlar, bitiruvchilar va boshqa hamkorlar bilan aloqalarini qamrab oladi.

Annie Brooking intellektual kapitalni tashkilotning bozordagi mavqei, inson resurslari, intellektual mulki va infratuzilmasi bilan bog'liq aktivlar majmuasi sifatida talqin qiladi [2]. Bu yondashuv universitetlarda patentlar, dasturiy mahsulotlar, o'quv-uslubiy ishlanmalar, ilmiy brend va tashkiliy bilimlarni boshqarishning ahamiyatini ochib beradi.

K.-H. Leitner oliy ta'lim muassasalarida intellektual kapital hisobotlarini shakllantirish va bilim resurslarini tizimli ifodalash masalalarini tadqiq etgan [4]. Uning yondashuvi universitetlar faoliyatini moliyaviy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda ilmiy salohiyat, tadqiqot natijalari, tashkiliy bilimlar va hamkorlik aloqalari orqali baholash imkonini beradi.

OECDning bilimlarga asoslangan iqtisodiyotga oid tadqiqotlarida bilimlarni yaratish, tarqatish va ulardan foydalanish iqtisodiy o'sish hamda innovatsion rivojlanishning muhim omillari sifatida qoraladi [5]. Ushbu

yondashuv oliy ta'lim muassasalarida ilmiy bilimlarni ishlab chiqarish, ta'lim va ijtimoiy amaliyot bilan bog'lash zarurligini asoslaydi.

Ko'rib chiqilgan ilmiy adabiyotlar intellektual kapitalni boshqarish jarayoni professor-o'qituvchilar malakasini oshirish bilangina cheklanmasligini ko'rsatadi. Uning samaradorligi inson, tashkiliy va munosabatlar kapitalining o'zaro uyg'unligiga bog'liq. Shu bilan birga, mazkur tarkibiy qismlarning innovatsion faoliyatga ta'sirini baholashda universitetlarning strategik maqsadlari, moliyaviy imkoniyatlari, ilmiy yo'nalishlari va institutsional xususiyatlarini hisobga olish zarur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda oliy ta'lim muassasalarida intellektual kapitalni boshqarish va uning innovatsion faoliyatga ta'sirini baholash maqsadida ilmiy adabiyotlarni o'rganish, tizimli va qiyosiy tahlil, ko'rsatkichlarni guruhlash hamda iqtisodiy-mantiqiy umumlashtirish metodlaridan foydalanildi.

Tizimli tahlil orqali intellektual kapitalning inson, tashkiliy va munosabatlar kapitalidan iborat tarkibiy qismlari o'rtasidagi bog'liqlik o'rganildi. Qiyosiy tahlil yordamida intellektual kapitalni boshqarishga oid nazariy yondashuvlar va ularni oliy ta'lim muassasalari faoliyatiga tatbiq etish imkoniyatlari ko'rib chiqildi. Ko'rsatkichlarni guruhlash metodi asosida intellektual kapital va innovatsion faoliyatni tavsiflovchi baholash mezonlari tizimlashtirildi.

Taklif etilgan metodikani amaliy sinovdan o'tkazishda oliy ta'lim muassasalarining ilmiy hisobotlari, professor-o'qituvchilar tarkibi, ilmiy nashrlar, patentlar, innovatsion loyihalar, ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish hamda tashqi hamkorlikka oid ma'lumotlardan foydalanish mumkin.

Intellektual kapitalni baholash uchun quyidagi ko'rsatkichlar taklif etiladi:

- **Inson kapitali:** ilmiy darajaga ega professor-o'qituvchilar ulushi, xodimlarning malaka oshirishdagi faolligi, ilmiy loyihalardagi ishtiroki va tadqiqot natijalari.

- **Tashkiliy kapital:** ilmiy infratuzilmaning rivojlanganlik darajasi, elektron ilmiy resurslar, bilim almashish tizimlari, intellektual mulkni boshqarish va innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari.

- **Munosabatlar kapitali:** sanoat korxonalari bilan hamkorlik, xalqaro ilmiy loyihalar, qo'shma tadqiqotlar, litsenziyalash va ilmiy ishlanmalarni amaliyotga joriy etish ko'rsatkichlari.

Mazkur metodika intellektual kapital va innovatsion faoliyat o'rtasidagi bog'liqlikni baholashga xizmat qiladi. Ushbu bog'liqlikning miqdoriy darajasini aniqlash va regressiya koeffitsiyentlarini baholash uchun oliy ta'lim muassasalarining amaliy statistik ma'lumotlari talab etiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Nazariy tahlil natijasida oliy ta'lim muassasalarida intellektual kapitalni boshqarishning uchta asosiy yo'nalishi va ularning innovatsion faoliyatga ta'sir mexanizmlari tizimlashtirildi.

Birinchi yo'nalish — inson kapitalini rivojlantirish. Universitet professor-o'qituvchilari, tadqiqotchilari, doktorantlari va ilmiy xodimlarining bilimlari, malakasi, ijodiy salohiyati hamda tajribasi innovatsion faoliyatning asosiy manbalaridan biridir. Ularning ilmiy loyihalarda ishtirok etishi, malaka oshirishi, xalqaro hamkorlik va fanlararo tadqiqotlarga jalb qilinishi yangi g'oyalar hamda ilmiy natijalar shakllanishiga ko'maklashadi.

Inson kapitalini samarali boshqarishda ilmiy xodimlarni rag'batlantirish, tadqiqot tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash, yosh tadqiqotchilar uchun ustoz-shogird tizimini rivojlantirish va zarur ilmiy sharoitlarni yaratish muhim ahamiyatga ega. Bunda nafaqat ilmiy nashrlar soni, balki tadqiqotlarning sifati, natijalarning amaliy ahamiyati va hamkorlik darajasi ham hisobga olinishi zarur.

Ikkinchi yo'nalish — tashkiliy kapitalni rivojlantirish. Tashkiliy kapital universitetning ilmiy faoliyatni tashkil etish va bilimlardan foydalanish imkoniyatlarini belgilaydi. Elektron kutubxonalar, ilmiy ma'lumotlar bazalari, laboratoriyalar, loyihalarni boshqarish tizimlari, intellektual mulkni himoya qilish tartiblari va tadqiqot natijalarini tijoratlashtirish mexanizmlari uning muhim tarkibiy qismlaridir.

Mazkur kapitalning rivojlanishi tadqiqotchilar o'rtasida axborot almashinuvini tezlashtirish, takroriy ishlarni kamaytirish va ilmiy natijalarni amaliyotga tatbiq etish jarayonlarini takomillashtirishga xizmat qiladi. Shuningdek, universitetda yaratilgan bilimlarni saqlash va ulardan qayta foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Uchinchi yo'nalish — munosabatlar kapitalini mustahkamlash. Universitetning ishlab chiqarish korxonalari, ilmiy-tadqiqot institutlari, davlat tashkilotlari, xorijiy oliy ta'lim muassasalari va bitiruvchilar bilan aloqalari innovatsion faoliyatni rivojlantirish uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi. Bunday hamkorlik ilmiy ishlanmalarni amaliy muammolar yechimiga yo'naltirish, qo'shma loyihalarni amalga oshirish, moliyalashtirish manbalarini kengaytirish hamda yangi texnologiyalarni joriy etishga ko'maklashadi.

1-jadval. Intellektual kapital tarkibiy qismlari va innovatsion faoliyat natijalari o'rtasidagi bog'liqlik

Intellektual kapital turi	Asosiy resurslar	Innovatsion faoliyatga ta'sir yo'nalishi	Baholash ko'rsatkichlari
Inson kapitali	Bilim, malaka, tajriba, ijodiy salohiyat	Yangi g'oyalar va ilmiy ishlanmalar yaratish	Ilmiy loyihalar, ilmiy natijalar, malaka oshirish
Tashkiliy kapital	Laboratoriyalar, ma'lumotlar bazalari, boshqaruv tizimlari	Bilimlarni saqlash, almashish va amaliyotga tatbiq etish	Infratuzilma, intellektual mulk, innovatsion loyihalarni boshqarish
Munosabatlar kapitali	Hamkorlik tarmoqlari, ilmiy aloqalar, sanoat bilan hamkorlik	Ilmiy natijalarni joriy etish va tijoratlashtirish	Qo'shma loyihalar, litsenziyalar, tijoratlashtirishdan olingan daromad

Manba: [5; 7] asosida muallif tomonidan ishlab chiqilgan..

Jadvaldan ko'rinadiki, intellektual kapitalning tarkibiy qismlari bir-birini to'ldiradi. Yuqori malakali tadqiqotchilar faoliyatini zamonaviy laboratoriyalar va yetarli moliyalashtirish imkoniyatlari bilan qo'llab-quvvatlash ilmiy natijalarni amaliyotga joriy etish samaradorligini oshirishga xizmat qilishi mumkin. Shuningdek, zamonaviy infratuzilmaning mavjudligi ham samarali hamkorlik va bilim almashish mexanizmlarisiz kutilgan innovatsion natijalarni ta'minlamasligi mumkin.

Tadqiqot natijalarini umumlashtirish asosida oliy ta'lim muassasalarida intellektual kapitalni boshqarishning quyidagi olti bosqichli modeli taklif etiladi:

1-bosqich. Intellektual resurslarni aniqlash. Professor-o'qituvchilarning malakasi, ilmiy natijalar, mavjud infratuzilma, intellektual mulk obyektlari va hamkorlik aloqalari inventarizatsiya qilinadi.

2-bosqich. Intellektual kapitalni baholash. Har bir tarkibiy qism bo'yicha miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari belgilanib, ularning boshlang'ich holati aniqlanadi.

3-bosqich. Innovatsion ustuvorliklarni belgilash. Universitetning ilmiy yo'nalishlari, hududiy ehtiyojlar, mehnat bozori talablari va mavjud resurslardan kelib chiqib, ustuvor loyihalar tanlanadi.

4-bosqich. Intellektual kapitalni rivojlantirish. Ilmiy xodimlarni qo'llab-quvvatlash, infratuzilmani takomillashtirish, bilim almashish va tashqi hamkorlikni kengaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshiriladi.

5-bosqich. Innovatsion natijalarni baholash. Ilmiy ishlanmalar, patentlar, amaliyotga joriy etilgan innovatsiyalar, qo'shma loyihalar va tijoratlashtirish natijalari tahlil qilinadi.

6-bosqich. Takomillashtirish. Baholash natijalari asosida boshqaruv mexanizmlariga tegishli o'zgartirishlar kiritilib, keyingi davr uchun yangi maqsadlar belgilanadi.

Taklif etilgan model intellektual kapitalni boshqarishni alohida tadbirlar majmuasi sifatida emas, balki rejalashtirish, amalga oshirish, baholash va takomillashtirish bosqichlarini birlashtiruvchi uzluksiz jarayon sifatida tashkil etish imkonini beradi.

Oliy ta'lim muassasalarida intellektual kapitalni boshqarish va uning innovatsion faoliyatga ta'sirini baholashda bir qator nazariy hamda amaliy jihatlarni hisobga olish zarur.

Birinchidan, intellektual kapitalning barcha tarkibiy qismlarini faqat moliyaviy ko'rsatkichlar orqali to'liq baholash murakkab. Jumladan, professor-o'qituvchilarning tajribasi, ilmiy jamoada shakllangan o'zaro ishonch, norasmiy bilim almashish jarayonlari va universitetning ilmiy obro'si innovatsion faoliyatga ta'sir ko'rsatishi mumkin. Biroq ushbu omillarni yagona miqdoriy ko'rsatkich bilan to'liq ifodalash murakkab. Shu sababli baholash jarayonida miqdoriy ko'rsatkichlar bilan bir qatorda ekspert baholari va so'rovnoma natijalaridan foydalanish maqsadga muvofiq [1; 4].

Ikkinchidan, ilmiy natijalar soni va innovatsion samaradorlik o'rtasidagi farqni hisobga olish muhim. Ilmiy maqolalar yoki patentlar sonining ortishi universitetning ilmiy faolligi oshganini ko'rsatishi mumkin. Biroq ushbu natijalar amaliyotga tatbiq etilmasa, ularning iqtisodiy va ijtimoiy samarasi cheklangan bo'lishi ehtimoli mavjud. Shuning uchun ilmiy faoliyatni baholashda natijalarning sifati, amaliy qo'llanishi, ijtimoiy ta'siri va tijoratlashtirish imkoniyatlariga ham e'tibor qaratish lozim.

Uchinchidan, intellektual kapitalning innovatsion faoliyatga ta'siri vaqt omili bilan bog'liq. Ilmiy xodimlarni tayyorlash, laboratoriyalar tashkil etish va universitetlararo hamkorlikni rivojlantirish qisqa muddatda sezilarli natija bermasligi mumkin. Uzoq muddatli istiqbolda esa bunday investitsiyalar yangi ilmiy yo'nalishlar, texnologiyalar va innovatsion mahsulotlar yaratilishiga zamin yaratishi mumkin.

To'rtinchidan, universitetlarning ilmiy yo'nalishlari va institutsional xususiyatlarini inobatga olish zarur. Tabiiy fanlar va muhandislik sohalarida patentlar, laboratoriya ishlanmalari hamda sanoat bilan hamkorlik muhim ahamiyat kasb etishi mumkin. Ijtimoiy-gumanitar yo'nalishlarda esa ta'lim metodikalari, ijtimoiy innovatsiyalar, ilmiy tavsiyalar hamda davlat boshqaruvi va ijtimoiy rivojlanishga oid qarorlarni ilmiy asoslashga xizmat qiluvchi tadqiqotlar asosiy natijalar qatoridan o'rin oladi. Shu bois barcha oliy ta'lim muassasalariga bir xil baholash mezonlarini qo'llash ularning innovatsion salohiyatini to'liq aks ettirmasligi mumkin.

Beshinchidan, ilmiy natijalarni rag'batlantirish va akademik erkinlik o'rtasidagi muvozanatni saqlash muhimdir. Faqat qisqa muddatli va oson o'lchanadigan ko'rsatkichlarga ustuvorlik berish fundamental tadqiqotlar hamda yuqori darajadagi tavakkalchilik bilan bog'liq innovatsion loyihalar rivojlanishini cheklashi mumkin. Shuning uchun baholash tizimida ilmiy sifat, yangilik darajasi, ijtimoiy ahamiyat va amaliy natijalar uyg'un ravishda hisobga olinishi lozim.

Oltinchidan, intellektual kapitalni samarali boshqarish rahbariyatning strategik yondashuvi va tashkiliy madaniyatga ham bog'liq. Universitetda bilim almashish, fanlararo hamkorlik, ilmiy tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash va tajribadan xulosa chiqarish madaniyatining rivojlanishi mavjud intellektual resurslardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu sababli ushbu yo'nalishdagi chora-tadbirlar boshqaruv qarorlari, inson resurslari siyosati va ilmiy faoliyatni moliyalashtirish mexanizmlari bilan uzviy bog'liq holda amalga oshirilishi zarur.

Shunday qilib, intellektual kapitalning innovatsion faoliyatga ta'sirini baholash kompleks yondashuvni talab etadi. Bunda ilmiy salohiyat, tashkiliy imkoniyatlar va hamkorlik tarmoqlari birgalikda o'rganilib, natijalar universitetning strategik maqsadlari bilan taqqoslanishi lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijasida oliy ta'lim muassasalarida intellektual kapitalni boshqarish innovatsion faoliyatni rivojlantirishning muhim shartlaridan biri ekanligi nazariy jihatdan asoslandi. Inson, tashkiliy va munosabatlar kapitalining o'zaro uyg'unligi ilmiy tadqiqotlar sifatini oshirish, innovatsion g'oyalarni amaliyotga joriy etish hamda universitetlarning tashqi hamkorlik imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qilishi mumkin.

Tadqiqot asosida quyidagi asosiy xulosalar shakllantirildi:

Birinchidan, professor-o'qituvchilar va tadqiqotchilarning bilimlari, malakasi hamda ilmiy tajribasi universitet innovatsion salohiyatining asosiy manbalaridan biridir. Shu sababli inson kapitalini rivojlantirish strategik ustuvorlik sifatida qaralishi zarur.

Ikkinchidan, tashkiliy kapital intellektual resurslardan samarali foydalanish uchun zarur sharoit yaratadi. Ilmiy infratuzilma, raqamli axborot tizimlari, bilimlarni boshqarish va intellektual mulkni himoya qilish mexanizmlari innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlashda muhim o'rin tutadi.

Uchinchidan, munosabatlar kapitali universitetlarda yaratilgan ilmiy bilimlarni ishlab chiqarish, ta'lim va ijtimoiy amaliyot bilan bog'lash imkonini beradi. Bu borada korxonalar, ilmiy markazlar, xalqaro tashkilotlar va boshqa oliy ta'lim muassasalari bilan hamkorlikni rivojlantirish maqsadga muvofiq.

To'rtinchidan, intellektual kapitalni baholash professor-o'qituvchilar soni yoki ilmiy maqolalar miqdori bilangina cheklanmasligi kerak. Ilmiy natijalarning sifati, amaliyotga joriy etilishi, tijoratlashtirish darajasi, bilim almashish jarayonlari va hamkorlik samaradorligi ham hisobga olinishi lozim.

Beshinchidan, intellektual kapitalning innovatsion faoliyatga ta'sirini miqdoriy baholash uchun oliy ta'lim muassasalarining real statistik ma'lumotlari asosida integral indekslar va ekonometrik modellardan foydalanish maqsadga muvofiq.

Umuman olganda, intellektual kapitalni boshqarish universitetlarning ilmiy salohiyatini innovatsion natijalarga aylantirishga yo'naltirilgan strategik jarayon hisoblanadi. Taklif etilgan olti bosqichli model intellektual resurslarni tizimli baholash va innovatsion rivojlanish strategiyasini asoslash uchun metodik yondashuv sifatida xizmat qilishi mumkin. Modelning amaliy samaradorligini aniqlash uchun uni muayyan oliy ta'lim muassasasi ma'lumotlari asosida sinovdan o'tkazish hamda olingan natijalarni statistik tahlil qilish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Bontis N. Intellectual Capital: An Exploratory Study That Develops Measures and Models // Management Decision. — 1998. — Vol. 36, No. 2. — P. 63–76. — DOI: <https://doi.org/10.1108/00251749810204142>.
2. Brooking A. Intellectual Capital: Core Asset for the Third Millennium Enterprise. — London: International Thomson Business Press, 1996.
3. Edvinsson L., Malone M. S. Intellectual Capital: Realizing Your Company's True Value by Finding Its Hidden Brainpower. — New York: HarperBusiness, 1997.
4. Leitner K.-H. Intellectual Capital Reporting for Universities: Conceptual Background and Application for

- Austrian Universities // Research Evaluation. — 2004. — Vol. 13, No. 2. — P. 129–140. — DOI: <https://doi.org/10.3152/147154404781776464>.
5. OECD. The Knowledge-Based Economy. — Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, 1996. — Document No. OCDE/GD(96)102. — URL: [https://one.oecd.org/document/OCDE/GD\(96\)102](https://one.oecd.org/document/OCDE/GD(96)102).
 6. OECD/Eurostat. Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation. — 4th ed. — Paris: OECD Publishing; Luxembourg: Eurostat, 2018. — DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264304604-en>.
 7. Stewart T. A. Intellectual Capital: The New Wealth of Organizations. — New York: Doubleday/Currency, 1997.
 8. Sveiby K. E. The New Organizational Wealth: Managing & Measuring Knowledge-Based Assets. — San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, 1997.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 10/4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>